

ÜNİTE 4 BİLİM TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Konu: ÖZGÜR DÜŞÜNCE VE BİLİM

1. Aydınlanma Çağı bilin insanlarından Galileo, geliştirdiği teleskop ile gök cisimlerinin hareketlerini inceledi. Dünyanın hareket ettiğini, güneşin ise merkezde olduğunu savundu. Kilisenin dünyayı merkeze alan görüşünün aksini savunduğu için kilisenin kurduğu engizisyon mahkemesine çağrıldı. Ölmek veya tövbe belgesi imzalayıp hatalı olduğunu kabul etmek arasında kalan Galileo tövbe belgesini imzaladı. Savunduklarının hatalı olduğunu açıklamak zorunda bırakıldı.

Metne göre;

- I. Galileo'nun, düşüncelerini serbestçe ifade etmesi engellenmiştir,
- II. Kilise, bilimsel gerçeklerin değişmeyeceğini kavrayamamıştır,
- III. Galileo bilimsel araştırmalarında özgür davranmıştır,

çıkartımlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I-II	B) I-III
C) II-III	D) I-II-III

2.

Madde 27

Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanda her türlü araştırma yapma hakkına sahiptir.

Anayasamızın yukarıdaki maddesine bakarak hangisi söylenemez?

- A) Bilimsel araştırmalar ve uygulamalar için uygun ortam oluşturulmuştur.
- B) Bilimsel araştırmaların serbestçe yapılabilmesi kanuni teminata bağlanmıştır.
- C) Buluş faaliyetleri ve bilimsel faaliyetler için hukuki dayanak sağlanmıştır.
- D) Bilimsel faaliyetlerin devletin tekelinde olması amaçlanmıştır.

3.

İlk Çağlarda İyon uygarlığında özgür düşünce vardı. Bu durum pozitif bilimlerde önemli gelişmeler yaşanmasını sağladı. Birçok bilimin temeli de bu dönemde atıldı.

Orta Çağ'da bilimsel üstünlük Türk-İslam bilginlerinin elindeydi çünkü onlar düşüncelerini özgürce ifade edebiliyorlardı.

Bilimsel üstünlük Rönesans, Reform, Aydınlanma Çağı gibi gelişmelerle Avrupa'ya geçti. Skolâstik düşünce yerini özgür düşünceye bıraktı.

Yukarıdaki açıklamalara göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Orta Çağ Avrupa'sında özgür düşünce ortamı hâkimdir.
- B) Bilimsel gelişmeler özgür düşünce ortamının olduğu yerlerde ilerleme kaydeder.
- C) İlk Çağ'da İyon uygarlığı dışında özgür düşünce ortamı yoktu.
- D) Orta Çağ'dan sonra İslam medeniyetinde özgür düşünce ortamı azalmıştır.

4. Tales, güneş tutulmasının ne zaman gerçekleşeceğini hesaplayan ilk bilim insanıdır. Hipokrat, tıp biliminin kurucusu kabul edilir. Pisagor, dünyanın yuvarlak olduğunu iddia eden ilk düşünürdür. Demokritos, atomların varlığından ilk söz eden bilginidir. Tarih biliminin kurucusu Herodot, ünlü düşünür Diyojen ve yukarıda ismi geçen kişilerin ortak özelliği İyon medeniyetinde yetişmeleridir.

Buna göre İyon medeniyeti için hangisi söylenebilir?

- A) Çok tanrılı dinlere inanmışlardır.
- B) Şehir devletleri halinde yaşamışlardır.
- C) Bilimsel serbestlik ve özgür düşünce ortamı vardır.
- D) Kültürel etkileşime açık bir medeniyettir.

5. Abbasiler özgür düşünceyi destekleyerek bilimsel ve kültürel gelişmelere öncülük etmişlerdir. Abbasi halifeleri Dar'ül-Hikme'de bilim insanların tartışmalarına bizzat katılmış ve her düşüncenin özgürce tartışılmasını sağlamıştır. Burada farklı inanç ve milletten bilim insanları uyum içinde çalışmışlar ve kimse din değiştirmeye zorlanmamıştır. Bu sayede birçok bilim insanı yetişmiştir. Abbasiler ve sonrasında kurulan Türk-İslam devletleri medeniyete yön veren bir güce özgür düşünceye verdikleri önem sayesinde ulaşmışlardır.

Açıklamaya göre Türk-İslam medeniyeti için hangisi söylenemez?

- A) Türk-İslam devletleri özgür düşünce anlayışına önem vermişlerdir.
- B) Devlet adamları özgür düşünce ortamı oluşturmaya çalışmışlardır.
- C) Farklı görüş ve fikirler saygıyla karşılanmıştır.
- D) İslam dünyasında özgür düşünce ortamı Abbasilerden sonra kaybolmuştur.

6.

I.	MADDE 23: Herkes, yerleşme ve seyahat hürriyetine sahiptir.
II.	MADDE 25: Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir.
III.	MADDE 26: herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir.
IV.	MADDE 27: Herkes, bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahiptir.

Tablodaki anayasa maddelerinden hangileri bilimsel gelişmelerin yaşanması için öncelikli olarak gereklidir?

- A) I-II-III
- B) II-III-IV
- C) I-III-IV
- D) I-II-IV

7.

Avrupa'da özgür düşüncenin yasaklandığı Orta Çağ'da İslam coğrafyasında bilimsel gelişmeler "altın çağını" yaşıyordu. İslam coğrafyasındaki özgür düşünce ortamı sayesinde ...

Yukarıdaki açıklamada son cümlede boş bırakılan alan aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanamaz?

- A) yeni bilgiler üretiliyordu.
- B) bilimsel çalışmalar ilgi görüyordu.
- C) bilimsel araştırmalar yapılıyordu.
- D) çeşitli zorluklarla karşılaşılıyordu.

8.

SKOLÂSTİK DÜŞÜNCEYE GÖRE;

- Dünya evrenin merkezindedir.
- Kilise evrenle ilgili tüm bilgilere sahiptir.
- Kilisenin dediği her şey doğrudur.
- Deney ve gözleme gerek yoktur.
- Özgür düşünce yoktur.

Buna göre skolâstik düşünce yapısının hâkim olduğu bir yerde aşağıdaki hangi alanda gelişim beklenemez?

- A) Ekonominin
- B) Ulaşımın
- C) Bilimin
- D) Siyasetin

CEVAPLAR

1	☒	B	C	D
2	A	B	C	☒
3	A	☒	C	D
4	A	B	☒	D
5	A	B	C	☒
6	A	☒	C	D
7	A	B	C	☒
8	A	B	☒	D

ÖNEMLİ HATIRLARMA:

UZAKTAN EĞİTİM FAALİYETLERİ
KAPSAMINDA EBA VEYA
WHATSAPP PLATFORMLARINDA
PAYLAŞIMA AÇIKTIR.

TİCARİ AMAÇLI
KULLANILAMAZ.

Not: Soruların hazırlanmasında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet okullarında okutulan Sosyal Bilgiler ders kitaplarındaki içerik ve görsellerden faydalanılmıştır.